

John Eldredge

NEBOJTE SE ŽIVOTA

portál

John Eldredge

NEBOJTE SE ŽIVOTA

portál

Původní anglické vydání:

The Utter Relief of Holiness

Copyright © 2013 by John Eldredge

This edition published by arrangement with Faith
Words, New York, USA. All rights reserved.

České vydání:

Translation © Pavel Kolmačka, 2014

© Portál, s. r. o., Praha 2014

ISBN 978-80-262-0677-4

OBSAH

ČÁST I

PŘEKVAPENÍ SVATOSTI	7
1. Nezměrná úleva	8
2. Ježíšova podmanivá dobrota	18
3. Osvobozen k životu	29
4. Ježíš o svatosti	32
5. Otázka	43
6. Metodou kontrastu	44

ČÁST II

CESTA SVATOSTI	57
7. Vše odpuštěno	59
8. Co pro vás Bůh udělal v Ježíši	64
9. Volba cesty svatosti	71
10. Svatost na nepoddajných místech	80
11. Ovoce svatosti	96
12. Dva základní motivy	106
Závěrečné slovo autora	113
„Denní modlitba“	114

ČÁST I

PŘEKVAPENÍ SVATOSTI

Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěť a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. (1Te 5,23–24)

KAPITOLA PRVNÍ

NEZMĚRNÁ ÚLEVA

Jednou z největších podivností našeho života na této planetě je fakt, že jen zřídka spatříme tvář, jež je nám nejbližší, totiž svou vlastní. Jak si tak den co den chodíme po světě, máme svou tvář vždycky přímo před sebou. Dala by se o tom napsat pohádka. Byla by to alegorie toho, jak málo se vidíme takoví, jací skutečně jsme, dobří i zlí. V nečekaných chvílích, když ve městě míváme prosklené výlohy, se však periferním viděním zahlédneme a to, co vidíme, se nám většinou nelíbí.

Všimněte si, jak to chodí ve výtahu: nikdo nenavazuje oční kontakt. Nikdo nechce brát na vědomí, že vidíme a jsme viděni. Ve chvíli vynucené, takřka klaustrofobické intimity předstíráme, že zde ani nejsme. Důvod? Většinou prostě nevíme, co si počít s tím, co vidíme – s tím, co vidíme na sobě.

Člověk nemusí být nositel Nobelovy ceny, aby věděl, že lidskému druhu se stalo něco hrozného. A tak zíráme na strop nebo na své boty. Sledujeme čísla podlaží. Schováváme se. Tak většina z nás přistupuje ke svému životu – schováváme, co můžeme, myslíme si, že nás to spasí, a na ostatní kašleme.

Já však vím o něčem lepším.

První kapitola románu Khaleda Hosseiniho *Lovec draků* začíná větou-vějičkou: „Stal jsem se tím, čím jsem dnes, ve dvanácti letech, jednoho studeného a zamračeného zimního dne roku 1975.“¹ Je to začátek zpovědi, která pokračuje:

1 Khaled Hosseini: *Lovec draků*. Přek. Eva Kondrysová. Leda/Rozmluvy, Voznice/Praha 2009, s. 7.

Pamatuji se přesně na tu chvíli, kdy jsem se krčil za pobořenou hliněnou zídou a nakukoval do uličky poblíž zamrzlého potoka. Stalo se to už dávno, ale není pravda, co se říká o minulosti, o tom jsem se už poučil, totiž že se dá pohrbít. Protože minulost se vydere ven. Když se teď ohlízím nazpět, uvědomuji si, že nakukuji do té opuštěné uličky celých minulých šestadvacet let.

Jednoho dne loni v létě mi zatelefonoval přítel Rahím Chán z Pákistánu. Požádal mě, abych ho navštívil. Jak jsem stál v kuchyni se sluchátkem u ucha, věděl jsem, že mě nevolá jen Rahím Chán. Že volá má minulost neodčiněných hříchů.²

Inu tak. Co kdyby i vám zavolaly vaše neodčiněné hříchy? Jak by vám bylo? Co byste řekli?

Usedl jsem v parku na lavičku u smuteční vrby. Přemýšlel jsem o něčem, co prohodil Rahím Chán těsně předtím, než zavěsil, skoro jako by ho to napadlo dodatečně. Je tu možnost, jak všechno napravit. Zahleděl jsem se na ty dva draky. Pomyslel jsem na Hasana. Pomyslel jsem na svého bábu. Na Alího. Na Kábul. Pomyslel jsem, jak jsem žil, dokud nenadešla ta zima roku 1975, která všechno změnila. A způsobila, že jsem tím, čím jsem dnes.³

Podobnou zповěď by mohl napsat každý z nás. Kdybychom totiž viděli věci jasně, také bychom mohli říci: „Tohle dneska jsem. Tohle ze mě udělalo člověka, kterým jsem dnes.“

V Hosseiniho románu mám velice rád větu: „Je tu možnost, jak všechno napravit.“

Po dobrotě toužíte, ať už si to uvědomujete, nebo ne. (Něco vás například přimělo, abyste si koupili tuhle knihu.) V hloubi své bytosti bolestně prahnete po dobrotě. Všichni prahneme. Naše duše touží po vědomí celosti, a dobrota je pro celost zásadní. Jsme stvořeni pro dobro, stejně jako jsme stvořeni, abychom dýchali, abychom milovali. Dobrota je síla našeho stavu. Přátelé, budete potřebovat hluboké a silné dobro na to všechno, co se na vás řítí jako nákladní vlak. Existuje způsob, jak být zase dobrý. A přichází k nám

2 Tamtéž.

3 Tamtéž, s. 8.

ze strany tak nečekané – jako skoro všechny odpovědi na naše nejhlubší potřeby –, že bude nejlepší začít otázkou: Co má křesťanství *udělat* s člověkem?

Jak Bůh obnovuje lidi

Cvičíme, protože chceme být silnější. Bereme vitamíny a doufáme, že budeme zdravější. Chodíme na jazykové kurzy a doufáme, že se naučíme nový jazyk. Cestujeme, abychom zažili dobrodružství. Pracujeme a doufáme, že se nám bude dařit. Milujeme a přitom trochu doufáme, že budeme milováni. Tak nač křesťanství? Jaký *účinek* má mít křesťanství na člověka, který se stává křesťanem, snaží se žít jako křesťan?

Způsob, jakým na tuto otázku odpovídáte, je nesmírně důležitý. To, co si o tom myslíte, ovlivní vaše názory na vše ostatní. Třeba na to, co je podle vás účelem evangelia. Nebo na vaše poznání, že co věříte o Bohu, je důležité pro život. To, jak na tuto otázku odpovídáte, ovlivní vaše uvažování o církvi a společenství, službě a spravedlnosti, modlitbě a bohoslužbě. Momentálně to ovlivňuje způsob, jímž interpretujete svoji zkušenost a přesvědčení o svém vztahu s Bohem.

Co má křesťanství *udělat* s člověkem?

Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů; v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším. V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, kterou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti, když nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu. (Ef 1,3–10)

Já vím – je toho najednou příliš. Hrne se to na nás. Pavel gestikuluje a mluví tak rychle, že ho v jeho rozčilení nestačíme sledovat. Určitým

způsobem to souvisí s Božími plány pro nás. Ty plány dělají Bohu velkou radost. Jejich jádrem je učinit lidi celými a svatými prostřednictvím jeho lásky. Učinit *vás* celými a svatými prostřednictvím jeho lásky. Celými a svatými – právě po tom toužíte. Přinejmenším po celosti toužíte zcela nepochybně. Svatost se zdá nepovinná. Brzy však uvidíte, že tak to není. Celí a svatí – to je váš úděl. Jakmile se vás pravda o této věci zmocní, budete skákat radostí už nad tím příslibem.

O tom, jak by mohla vypadat celost, asi máme určitou představu, možná bychom o ni dokonce stáli. Ale co svatost? Působí to jako nebe a dudy – letní prázdniny a úklid pokoje, zmrzlina a růžičková kapusta. Co má *tohle* co dělat s *tamtím*? Celé roky jsem si myslel, že svatost je něco asketického, duchovně elitního a po pravdě řečeno poněkud přísného. Vzdát se světských rozkoší, nevinných věcí, jako je cukr, hudba nebo rybaření; žít jen a jen „duchovně“; hodně se modlit; být velmi dobrý... Prostě něco, čeho dosahují jen velmi staří světci.

Zkuste si hned teď udělat malé cvičení – co vás napadne, když čtete nebo slyšíte slovo *svatost* (tedy pokud jde o lidi)? Co o svatosti nevysloveně předpokládáte?

Tahle knížka vzešla z řady promluv, jež jsem měl k živému publiku, a na tomto místě jsem se posluchačů ptal, co je napadá při slově *svatost*. Tohle jsou jejich slova:

Nuda

Zápor (sebezápor)

Disciplína

Nedosažitelné

Snaha

Cíl

Odvrát (od světa nebo nějaké věci)

Těžké

Myslím, že to nejsou výjimky. Tyto odpovědi jsou naprosto pochopitelné – a bolestné. Svatost dnes není sexy, z velké části proto, že jsme ji začali

spojovat s všelijakým potlačováním a s nedosažitelnými věcmi. A přece – aby lidé byli tím, čím mají být, snaží se je Boží láska učinit celými a svatými. Po pravdě řečeno, Nový zákon předpokládá, že se nemůžete stát celými, aniž byste se stali svatými, a stejně to platí i naopak. Obojí jde ruku v ruce. Možná by nás mohlo zachránit, kdybychom dokázali uniknout z nepochopení toho, co má křesťanství udělat s člověkem a jakou roli v tom hraje svatost.

Objasnění Božích záměrů

Podívejme se na spor, který Ježíš neustále vede s náboženskými profesionály své doby. Souvisí s židovským chápáním sabatu. Stovky let předtím dal Bůh Židům Zákon (skrze Mojžíše). Čtvrté přikázání stanovilo: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.“ (Ex 20,8) Správné zachování sabatu bylo jednou z klíčových věcí osobní svatosti. Dodržovat jej bylo životně důležité, nedodržování mohlo člověka přivést na kříž. Na začátku Janova evangelia však Ježíš udělá něco, co náboženské vůdce jeho společenství úplně rozzuří:

V Jeruzalémě je u Ovčí brány rybník, hebrejsky zvaný Bethesda, a u něho pět sloupořadí. V nich lehávalo množství nemocných, slepých, chromých a ochrnutých. Byl tam i jeden člověk, nemocný již třicet osm let. Když Ježíš spatřil, jak tam leží, a poznal, že je už dlouho nemocen, řekl mu: „Chceš být zdravý?“ Nemocný mu odpověděl: „Pane, nemám nikoho, kdo by mě donesl do rybníka, jakmile se voda rozvívá. Než se tam sám dostanu, jiný mě předejde.“ Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi své lože a chod!“ A hned byl ten člověk uzdraven; vzal své lože a chodil.

Toho dne však byla sobota. Židé řekli tomu uzdravenému: „Je sobota, a proto nesmíš nosit lože.“ Odpověděl jim: „Ten, který mě uzdravil, mi řekl: Vezmi své lože a chod!“ Zeptali se ho: „Kdo je ten člověk, který ti řekl: Vezmi své lože a chod?“ Ale uzdravený nevěděl, kdo to je, neboť Ježíš se mu ztratil v zástupu, který tam byl. Později vyhledal Ježíš toho člověka v chrámě a řekl mu: „Hle, jsi zdrav. Už nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího!“ Ten

člověk šel a oznámil Židům, že je to Ježíš, kdo ho uzdravil. A proto Židé začali Ježíše pronásledovat, že takové věci dělal v sobotu. (Jan 5,2–16)

Ježíš uzdraví člověka v sobotu, řekne mu, aby vzal své lůžko a chodil, a výsledkem je, že náboženští vůdcové běsní. O dvě kapitoly dále Ježíš své jednání veřejně vysvětluje:

„Mé učení není mé, ale toho, kdo mě poslal. Kdo chce činit vůli, pozná, zda je mé učení z Boha, nebo mluvím-li sám za sebe. Kdo mluví sám za sebe, hledá svou vlastní slávu; kdo však hledá slávu toho, který ho poslal, ten je pravdivý a není v něm nepravosti.

Nedal vám Mojžíš zákon? A nikdo z vás zákon neplní. Proč mě chcete zabít?“ Zástup odpověděl: „Jsi posedlý? Kdo tě chce zabít?“ Ježíš jim na to řekl: „Jediný skutek jsem učinil, a všichni se nad tím pozastavujete. Mojžíš vám dal obřízku – ne že by pocházela teprve od Mojžíše, je od praotců – a vy obřezáváte člověka i v sobotu. Přijímá-li člověk v sobotu obřízku, aby byl dodržen Mojžíšův zákon, proč se na mne zlobíte, že jsem v sobotu uzdravil celého člověka? Nesuďte podle zdání, ale suďte spravedlivým soudem!“ (Jan 7,16–24)

Ježíš to dělá schválně. S uzdravováním čeká na sobotu, protože chce proniknout k jádru otázky: „Jaký je Bůh?“ Jeho lid – zvláště náboženští technokraté – se ve svém náboženství, víře, přesvědčení, vášních a chápání toho, jaký Bůh je, notně odklonil od původního směru. A tak Ježíš provokuje k debatě tím, že uzdravuje v sobotu. Dělá to jako dramatickou ilustraci Božích záměrů. „Takový jsem. Chci uzdravit celého člověka.“ Uzdravení celého člověka. Chápete? Božím cílem je obnova jeho stvoření.

Tohle má křesťanství udělat s člověkem: obnovit ho jako lidskou bytost.

Bůh věděl od samého počátku, co činí. Rozhodl se dát životům těch, kdo ho milují, podobu života svého Syna. Syn stojí na prvním místě v řadě lidí, jež obnovil. V něm vidíme původní a zamýšlenou podobu našich životů. Poté, co se Bůh rozhodl, jaké mají jeho děti být, povolal lidi. Když je povolal,

postavil je na pevný základ, a když je postavil, byl s nimi až do konce, kdy slavně dokončil, co začal. (Ř 8,29–30, podle angl. verze)⁴

Od samého začátku se Bůh rozhodl dát našim životům určitou podobu. Zamýšlená podoba naší existence je patrná v osobě Ježíše. To je obrovský projekt, a vy si všimněte, že potřebuje *obnovu*. „Syn stojí na prvním místě v řadě lidí, jež obnovil.“ Tedy uzdravení celého člověka. To je smysl křesťanství.

Přeskočme nyní na konec Nového zákona (jenž je koncem Bible – celý příběh se zde uzavírá). Autor listu Židům hovoří o Božích postupech, o způsobech, jimiž s námi jedná – o tom, jak to někdy vypadá, ale hlavně *k čemu* to je:

Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychoval? Jste-li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti. Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme být mnohem víc poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život? A to nás naši tělesní otcové vychovávali podle svého uvážení a jen po krátký čas, kdežto nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti. Přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnost těm, kdo jí prošli.

„Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena“ a „vykročte jistým krokem“, aby to, co je chromé, docela nezchromlo, ale naopak se uzdravilo. (Žid 12,7–13)

Sledujte to bedlivě: Bůh s námi pracuje – opravuje nás, vede, vychovává –, abychom mohli mít podíl na jeho svatosti (ať je jakákoli). Proto si pečlivě volte cestu, aby všechno poraněné ve vás *mohlo být uzdraveno*. Nejde

4 „Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.“ (Ř 8,29–30, Ekumenický překlad)

o přísnost. Ani o disciplínu. Jde o obnovu stvoření. Ať je skutečná svatost taková nebo onaká, jejím *účinkem* je uzdravení. Právě tak působí na člověka.

Vedlejší věci

Zdá se, že křesťané většinou věří, že jsou dnes povoláni ke spoustě aktivit, k nimž patří návštěvy kostela, studium Bible, modlitba, dbaní na spravedlnost a jednou ročně účast na duchovní obnově pro ženy nebo pro muže. *K čemu* jsou všechny tyto aktivity? Co s námi nebo v nás mají udělat? Pokud neobnovují celého člověka, nemusejí být v souladu s tím, co dělá Bůh, protože na tom mu zjevně záleží. Vraťme se k Ježíšovu sporu s farizeji. Ježíš říká:

„Obrostlo tukem srdce tohoto lidu. Ušima nedoslýchají a oči zavřeli, takže nevidí očima a ušima neuslyší, srdcem nepochopí a neobráť se – a já je neuzdram.“ (Mt 13,15)

Slyšíte v tom tu nabídku? Vidíte, na čem mu záleží? Oni vůbec nepochopili, o co Bohu jde, co chce udělat v našem životě: uzdravit nás jako lidi. Pro pochopení evangelia a váš přístup ke křesťanství je to naprosto zásadní. Skutečně – tohle ovlivní váš názor na všechno ostatní.

Může nám pomoci, když tenhle úhel pohledu postavíme vedle jiných oblíbených úhlů. Oddělení knih typu „pomoz si sám“ jsou dnes v křesťanských knihkupectvích dost obsáhlá (ironií je, že rovněž moje knihy tam trochu směřují). Tenhle přístup byl nazván – ne moc laskavě, ale ani ne zcela neprávem – terapeutické křesťanství. Smyslem tohoto hnutí zřejmě je pomoci, aby vám život fungoval: pomoci vám s manželstvím nebo s úzkostí nebo s osamělostí nebo s problémy s nadváhou. V něčem je to dobré a v něčem nikoli. Ano, jsem z hloubi duše přesvědčen, že Bůh nám s tím vším pomáhá. Věřím, že pro nás chce život. Když se ale soustředíme na řešení problémů, může se stát, že nedojde na proměnu našich *povah*.

A pak zde máte to, co bychom mohli nazvat spravedlivé křesťanství, populární v kruzích, kde se často mluví o „hříchu“ a „soudu“

a „upadající morálce“. Hodně času a energie se tam vynakládá na to, aby se lidé chovali určitým způsobem. V něčem je to dobré a v něčem ne. Samozřejmě že máme žít bohabojně, ale kde je radost? Kde je důvěrný vztah s Bohem, kde je ten nádherný život, o kterém mluví svatý Pavel?

Další možností je křesťanství „pravdy“ či „nauky“ – to jsou lidé, kteří píšou knihy a kážou o tom, že někdo je heretik a že jediné jejich názor je tím správným názorem na spásu nebo pití alkoholu nebo Boží svrchanost. Smyslem zřejmě je, aby v životě lidí byla přítomna správná nauka. V něčem je to dobré a v něčem ne. Samozřejmě se máme starat o to, co je pravda. Ale i Bible nás varuje, že můžeme chápat všechna tajemství a mít veškeré poznání, ale když nemáme lásku, nejsme nic: to je ten dunící kov a zvučící zvon z prvního listu Korintským (13,1). Pokud ale zastáváte správnou doktrínu, a přitom jdete na nervy lidem kolem sebe, jste v něčem vedle.

A konečně je zde vlna „aktivistického křesťanství“ – toho, které bojuje proti nelegálnímu obchodu s lidmi a proti otroctví, stará se o domorodé kultury nebo o celou naši planetu. V něčem je to dobré a v něčem ne. Ale ano, samozřejmě, Bohu jde o správnou věc. Ale po pravdě řečeno to v Bibli skutečně *není* to hlavní. Křesťanství prostě není náboženská varianta mírových sborů.

Všechny tyto „tábory“ jsou křesťanství – druhy křesťanství. Tak jako hudba do výtahu je hudba – druh hudby. Jako jsou vegetariánské hamburgery druh hamburgerů. Vezměte si plynový krb, umělé ovoce nebo mražené burrito. Vypadají jako opravdové, ale...

Všechno to směřuje k jednomu: Co má křesťanství udělat s člověkem?

V něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. (Ef 1,4)

Bůh obnovuje své stvoření. To, co vidíte na Ježíši, je to, oč mu jde u vás. To je základní předpoklad. Přesvědčení o téhle věci ovlivní zbytek vašeho života.

Nezměrná úleva svatosti

Nezměrná úleva svatosti? Na první pohled to může působit zvláště, protože většina lidí podle mne ve svatosti nezměrnou úlevu nevidí. Něco těžkého, to snad. Něco nezbytného – jako je třeba zubní nit. Nějaký stupeň duchovnosti, na který bychom se jednou měli dostat. Ale *úleva*? Zkuste se na to podívat jinak: zeptejte se anorektické dívky, jak by se cítila, kdyby prostě přestala bojovat s jídlem, dietou, cvičením – kdyby na to už prostě nemyslela. Zeptejte se člověka stravovaného žárlivostí, jak by mu bylo, kdyby se jednoho dne probudil a zjistil, že jeho žárlivost je jednou pro vždy pryč. Zeptejte se zuřivce, jak by mu bylo bez vzteku, nebo alkoholika, jak by mu bylo bez závislosti. Vezměte věci, s nimiž se potýkáte, a položte si otázku: „Jak by se mi žilo, kdybych s tím už nikdy nemusel bojovat?“

Byla by to nezměrná úleva. Absolutní, obrovská.

Přesně tak! A abyste toho dosáhli, potřebujete celost i svatost. Ryzí celost nenajdete bez ryzí dobroty; proto tábor terapeutického křesťanství cosi podstatného postrádá. Znam spoustu lidí, kteří se honí za celostí, ale nestarají se o svatost. Totéž platí pro lidi, kteří si myslí, že celost jen odvádí pozornost, že je to cosi humanistického: mají dojem, že je potřeba soustředit se na správný či mravný život. Já však říkám, že bez uzdravení lidství se nemůžete stát tím, čím podle Božího záměru máte být. Svatosti nedosáhnete bez celosti. Obojí jde ruku v ruce.

Myslím, že kdybychom dokázali obnovit skutečný obraz svatosti, byli bychom jí absolutně uchváteni. Myslím, že by pro nás byla nejen neskonale přitažlivá, ale i dosažitelná. Král David byl člověk, jenž znal chyby své povahy, trápil se jimi a litoval jich, prožil mnoho nocí v mukách a zápasech se svými poklesky. A přece ve 119. žalmu napsal:

Poběžím cestou tvých přikázání, dal jsi mému srdci volnost. (Žl 119,32)

Už jste někdy spojili tyto dvě věci – volnost srdce a vášnivé dodržování Božích přikázání? Obojí jde ruku v ruce. Ryzí svatost obnovuje lidi. Obnovení lidé mají ryzí svatost.

KAPITOLA DRUHÁ

JEŽÍŠOVA PODMANIVÁ DOBROTA

Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na moruši, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (Lk 19,1–10)

Tenhle příběh mám rád. Je tak nečekaný, komický a tak... rozmarný. Ten malý chlapík – představuji si ho jako Dannyho DeVity – je po pravdě řečeno tak trochu podvodník a švindlíř. Byl sice Žid, ale paktoval se s Římany, vybíral pro ně od svých krajanů daně a slízával pro sebe smetanu. Ježíš jde městem. Malý chlapík se snaží protlačit davem, ale dav výběřčí daní nenávidí a odstrčí ho. A tak běží před zástup a... vylézá na strom? V tom dlouhém rouchu? Proč je pro Zachea Ježíš tak podmanivý? „Toužil vidět Ježíše.“ Úžasné! Zřejmě o něm buď slyšel vyprávět – třeba od kolegy-výběřčího Matouše? –, anebo ho už dřív vídal zpovzdálí a teď se prostě musel dostat blíž.

Další okamžik je nesmírně bohatý: Ježíš se zastaví pod stromem a vzhledne vzhůru. Vidět tak Ježíšův výraz – záblesk v jeho očích, potlačovaný úsměv! Ví, co to se světem toho podvodníčka udělá.

„Slez dolů, Zachee.“ (Odkud znal jeho jméno?!)

„Budu dnes u tebe obědvat.“ (Sám se zve?!)

Ach, ty Ježíšovy nádherně zarážející způsoby. Zarážející jak pro dav („Jak se může bratříčkovat s takovým křivákem?“), tak pro toho malého vyděrače. Zacheova reakce je tak velkorysá, že bychom to do něho nikdy neřekli: „Dám polovinu svého jmění chudým.“ Co? Neví, co s penězi? Dovolte mi připomenout, že jen *blázen* se zříká svých peněz; bohatí a chytří se peněz nikdy nezřeknou. A když přece dávají na charitu, vždycky mají spočítané daňové úlevy. Zacheus na místě redukuje svůj životní styl, své portfolio a své důchody *na polovinu*? Takže slibuje naprostou změnu života?

K tomu není co dodat...

Na Ježíšovi zjevně bylo něco, nějaká úžasná vlastnost, co nutilo lidi, aby *chtěli* být dobří.

Tady někde musíme začít své hledání svatosti. Ne nátlakem, ne hanbou či příkazem. Jediná trvalá změna je ta, která zachvátila Zachea, a ta přichází s Ježíšem. Nejlepší věc, kterou můžeme udělat, je prokřestit si cestu darem – nebo vylézt na strom – a podívat se zblízka.⁵

Ježíšova dobrota

Kdybyste měli napsat dějiny lidí – skutečné dějiny, ne ty zastíněné králi a vítězstvími –, měli byste chtít napsat dějiny *vnitřního* světa lidí. A také by to byly fascinující dějiny. Co lidi pohání? Proč dělají to, co dělají? Čím se liší skutečně velcí lidé? Taková kniha ještě napsána nebyla, ale kdybyste se do toho dali, myslím, že klíčová otázka by zněla: Co mohu člověku

5 Pro mnohem plnější setkání s Ježíšem si přečtěte mou knihu *Beautiful Outlaw* (Krásný psanec), která je celá věnovaná tomu, o čem je zde pouze jedna kapitola. Je to pohled z platanu – a Ježíš ve vašem domě stráví pár týdnů.

svěřit? To je test každé lidské povahy. Zdá se, že odpověď celé věky zní: nemnoho. Samozřejmě ne svody moci, slávy a rozkoše. Lidé prodali své země za noc sexu a své dcery za gram heroinu. Proto mne zaujalo, že evangelia představují Ježíše dvěma událostmi, jednou veřejnou a jednou velmi soukromou.

Tou první je jeho křest:

Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Ale on mu bránil a říkal: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?“ Ježíš mu odpověděl: „Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá.“ Tu mu Jan již nebránil. (Mt 3,13–15)

Abychom pochopili význam tohoto momentu, nesmíme zapomenout, že Jan Křtitel šel v čele. To jeho obnova vzrušila celou zemi. Ježíš se prostě jednoho dne objeví, postaví se do řady jako tesař o polední přestávce a nechá se od Jana pokřtít. Pak zmizí v davu. Žádné fanfáry, žádné střídání stráží. Srovnajte si to s prezidentskými primárkami nebo s udílením Oscarů – takhle přece typičtí vůdcové nejednají. Ježíšova *pokora* téměř bere dech. To, co následuje, je ještě zvláštnější:

Plný Ducha svatého vrátil se Ježíš od Jordánu; Duch ho vodil po poušti čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. V těch dnech nic nejedl, a když se skončily, vyhladověl. Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kameni, ať je z něho chléb.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Člověk nebude živ jenom chlebem.“ Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království země a řekl: „Tobě dám všechnu moc i slávu těch království, poněvadž mně je dána, a komu chci, tomu ji dám: Budeš-li se mi klanět, bude to všechno tvé.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Budeš se klanět Hospodinu, Bohu svému, a jeho jediného uctívat.“ Pak ho ďábel přivedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrcholek chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů; vždyť je psáno ‚andělům svým dá o tobě příkaz, aby tě ochránili‘ a ‚na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou svou na kámen‘.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Nebudeš pokoušet Hospodina Boha svého.“ Když ďábel skončil